

WZO

Shiur# 506 | Mar 22nd 2025

שפתי כהן על שמות פרק לב פסוק כה

וירא משה את העם כי פרוע הוא כי פרעה אהרן. ראה וידע שהם פורעים מוסר ולא היו מקבלים מאהרן ופרעו האמונה, ולא חרה אפו אלא לפי שפרעו אהרן, זהו כי פרעו לשמצה לגנות ולחרפה לכל הקמים עליהם, כי מי שיקום עליהם יאמר אין לכם אמונה כי אלהיכם שעשה עמכם כמה טובות בגדתם בו וגדול שבכם עשה העגל, ויהיה בזה חרפה ולעג על ישראל לזה ויעמוד משה בשער המחנה כדי להסיר חרפה זאת מעל ישראל, ולא יאמרו שישראל עשו העגל ולא חסו על כבודו של מקום, ולהודיע לכל מי עבד העגל וגם להראות שיש ביניהם קנאים. גם עמד משה בשער המחנה שלא יכנס השטן לפנים, כמו שאמרו במדרש (שמות רבה מ"ג, א') רבי ברכיה אומר למה הדבר דומה למלך שהיה דן את בנו והיה הקטיגור מקטרג עליו מה עשה הפדגוג של בן כיון שראה אותו מתחייב דחף את הקטיגור והוציאו לחוץ ועמד לו במקומו מלמד על הבה סניגוריא, כך בשעה שעשו ישראל את העגל היה השטן עומד ומקטרג בפנים ומשה עומד בחוץ, מה עשה עמד ודחה את השטן והוציאו לחוץ ועמד במקומו, שנאמר (תהלים ק"ו, כ"ג) עמד בפרץ לפניו, עמד לו במקומו של פורץ, עד כאן:

Riddle of the Week

שו"ע או"ח סימן תלד סעיף ב

אחר הבדיקה מיד בלילה יבטלנו ויאמר: כל חמירא דאיתיה ברשותי דלא חזיתיה ודלא ביערתיה לבטיל וליהוי כעפרא דארעא: הגה - ויאמר הביטול בל' שמבין (מהר"י ברי"ן). ואם אמרו בל' הקודש כל חמירא כולל חמץ ושאור (ת"ה סימן קל"ד), אבל בשאר לשונות צריך להזכיר כל אחד בפני עצמו (ד"ע), וטוב לחזור ולבטלו פעם אחרת ביום י"ד סוף שעה חמישית, קודם שתגיע שעה ששית, שמשתגיע שעה ששית נאסר ואין בידו לבטלו: הגה - ואין לבטלו ביום אלא לאחר ששרף החמץ, כדי לקיים מצות שריפה בחמץ שלו (מהר"י):

ערוך השולחן חושן משפט סימן סא סעיף ז

מדקדקין לשון השטר ודנין ע"פ אותו דקדוק ולא אמרינן האי גברא לא גמיר כולי האי והיה סבור שהדין היה בעניין כך ומפני כך כתב אותו לשון ואין חילוק בשטר באיזה לשון שנכתב הן שנכתב בלשון הקודש הן שנכתב בלשון לעז מדקדקים ע"פ אותו לשון ומי שטוען שהוא עם הארץ ואינו יודע כלל ואינו מבין מה שנכתב ואפילו ידענו שאין מבין הלשון כלל אין ממש בטענתו וכמ"ש בס"י מ"ה דכיון שחתם עצמו או צוה לעדים לכתוב התחייב א"ע בכל הכתוב בו וכל דקדוקים שיש לדקדק מן השטר מדקדקים בו ולא אמרינן האי גברא לאו בר הכי הוא שידקדק כל כך ובפרט שאינו יכול לקרות כלל אמנם זהו כלל גדול בכל ענייני תנאים שאדם מתנה עם חברו אין הולכין אחר לשון הכתוב אלא אחר הכוונה לפי נושא העניין כמו בנדורים שמבואר ביו"ד סי' רי"ח וצריכים הדיינים להבין עומק העניין ויבואו על האמת:

ים של שלמה מסכת בבא קמא פרק ח סימן סה

דין שיכול לילך בערכאות של גוים, אם חבירו מסרב לעמוד בדיני ישראל וצריך רשות מטובי העיר:

מנא לן הא דאמרי אינשי (צ"ב ע"ב), אם תקרא לחבירך להוכיחו, ואינו משייבך. הפל כותל עליה ושדי ביה. כלומר, דחיהו בידיים, ויפול ברשעו, דכתיב (יחזקאל כ"ד, י"ג) יען טהרתך, ולא טהרת מטומאתך, לא תטהרי עוד. פסק רב פלטאי ז"ל, ראובן שיש לו תביעה על שמעון, ומסרב לבא עמו לדין. שרשאי להביא לערכאות של גוים, כדי להוציא את שלו מתחת ידו, וכן הביאו הרא"ש (סימן י"ז) וסתמא איירי שלקח רשות מטובי העיר. אבל בלא רשות, אפילו לא הלך לערכאות של גוים, רק כדי לכוף אותו לדיני ישראל, ראוי לכפותו על העמוד. כמו שפסק מהר"ם בפרק הגוזל בתרא (מרדכי סימן קצ"ה). וז"ל, כתב רבי מאיר, וז"ל, וששאלתם על אודות רבי אפרים, שהלך בערכאות של גוים. וקבל עליו רבי יואל, להכריחו שיעשה לו דין יהודים. ומתוך כך קבל רבי יואל על רבי אפרים, והפסידו ממון במסירתו. נראה לי, דיפה דנתם, ויפה זכיתם, ויפה חייבתם, אתה פלוני ובית דינך. ונהי שרבי אפרים לא טוב עשה בעמו. וראוי למתוח אותו על העמוד. כי הלך בערכאות של גוים תחילה, להכריח שכנגדו. ואף על פי שלא הכריחו אלא לדת יהודית. לא היה לו לעשות דבר זה, אלא או על פי קהלו, או על פי גדולים שבמלכות. ויקבל עליו את הדין, ללקות, או יתן ממון, הכל לפי מה שהוא אדם. כאשר ישיתו עליו רבותינו שבמלכות כו'.

עוד פסק מהר"ם בתשובות מיימוני (נזיקין סימן י"ד) על אחד שרצה לתפוס חבירו, ולכופו ולהכריח למשפט. ומתוך כך שלא רצה להניח להם לתופסו, הכו אותו, והרגו אותו, ודן עליו כל דין רוצח כו'. וכל זה מחמת שהלך בערכאות של גוים בלי רשות ב"ד. ולא עוד, אפילו כתב לו בשטר, שיכול לדון עמו בכל בית דין שירצה, בין בדין ישראל, בין בערכאות של גוים. מכל מקום לאו כל כמיניה, שילך לפני ערכאות של גוים בלא רשות ב"ד, ואפילו

שניהם מרוצים. מכל מקום מחינן ליה למלוה, שלא יתבענו בערכאות של גוים, אלא בדיני ישראל. ואי לא ציית משמתינן ליה, ולא מועיל הא דכתב בשטר, אלא בגברא אלים, שאינו ציית לדין. ואין כח בידם לכוף אותו לדין, אז יש לו רשות לדון אפילו בערכאות של גוים, בלא רשות דייני או טובי העיר. דלענין זה לבד מועיל, ואינו עובר על דברי תורה. ואפילו לא כתב בשטר. אפ"ה מותר, היכא דאיכא אלם, רק שצריך ליטול רשות מקודם.

רמ"א חושן משפט הלכות שותפים בקרקע סימן קסג סעיף א

כל צרכי צבור שאינן יכולין להשוות עצמן יש להושיב כל בעלי בתים הנותנים מס ויקבלו עליהם שכל אחד יאמר דעתו לשם שמים וילכו אחר הרוב.

רמ"א חושן משפט הלכות עדות סימן לז סעיף כב

טובי הקהל הממונים לעסוק בצרכי רבים או יחידים, הרי הן כדיינים ואסורים להושיב ביניהם מי שפסול לדון משום רשעה.

עניני ציבור

תשמז

עניני בחירות לכנסת

מו"מ הלכתי

בעה"י יום א' ראה קטורת לפ"ג.

שלום רב יקרב לכבוד הרב הנעלה ירא וחרד לדבר ה' מוהר"ר
... נ"י

מכתבו הגיעני והנני להודיעו כי המכתב בענין הבחירות שכתבתי נדפס שלא מדעתי ונגד רצוני והרבה נצטערתי בזה, כי בא לפני ת"ח גדול א' ואמר כי יש קצת בני תורה פה שאינם רוצים להצביע אא"כ דעתי העני' נוטה לזה וידעתי שכן האמת כדבריו ולאחר הרבה הפצרות כתבתי המכתב ע"מ להראות לאותן הרוצים דוקא לידע דעתי אבל לא עלתה על דעתי שידפיסוהו ברבים בהמודיע כאילו אני תוקע ח"ו ראשי בדבר שנחלקו בו גדולי הדור ומעיו פנים ברכותי אבל מה הי' בידי לעשות וזה הטוב יכפר בעדי.

בעיקר הדבר כך דעתי העניי' נוטה שמצוה רבה להצביע לרשימה החרדית ושיש בזה ממש **הצלת הדת** לפי המצב כעת, כי בענייני שמירת התורה לא שייך בטחון בלא השתדלות והחובה לעשות כל הנראה באופן טבעי טוב ומועיל לקיום **הדת**.

ומה שטען מעלתו שיש איסורים בדבר, הרבה נתיישכתי אם כדאי להשיב כי באמת אין רצוני כלל שחברי נטורי קרתא שיחיו לאוי"ט ישנו את דעתם, אם כי איסור אין כאן, קנאות לשמו ית' יש כאן, וגם זה נהוץ ומועיל לשמירת הדת בחוגים רבים, וכש"כ שכל מעשיהם לש"ש ובמסי"נ והמה חביבים עלי עד לאחת.

ומ"מ למע"כ בעצמו הסכמתי להשיב בפרטות אחרי שחושב אותי כמתעתע ח"ו, אבל נא שלא להראות מכתבי לאחרים כי אין שום תועלת בזה ולמה יתנני לשיחה בפי אנשים.

השגות הרמב"ן לספר המצוות לרמב"ם שכחת העשין מצוה ד

מצוה רביעית שנצטוינו לרשת הארץ אשר נתן האל יתברך ויתעלה לאבותינו לאברהם ליצחק וליעקב ולא נעזבה ביד זולתינו מן האומות או לשממה. והוא אמרו להם (מסעי לג ורמב"ן שם) והורשתם את הארץ וישבתם בה כי לכם נתתי את הארץ לרשת אותה והתנחלתם את הארץ.

RABBI MOSES FEINSTEIN
455 F. D. H. DRIVE
New York, N. Y. 10002

ORegon 7-1222

בית מדרש פיינשטיין
רח"ט האגדה ירושלים
בני ברק

גמ"ח

October 3, 1984

On reaching the shores of the United States, Jews found a safe haven. The rights guaranteed by the United States Constitution and the Bill of Rights have allowed us the freedom to practice our religion without interference and to live in this republic in safety.

A fundamental principle of Judaism is hakaras hatov -- recognizing benefits afforded us and giving expression to our appreciation. Therefore, it is incumbent upon each Jewish citizen to participate in the democratic system which guards the freedoms we enjoy. The most fundamental responsibility incumbent on each individual is to register and to vote.

Therefore, I urge all members of the Jewish community to fulfill their obligations by registering as soon as possible, and by voting. By this, we can express our appreciation and contribute to the continued security of our community.

m. Feinstein